

გ რ ე მ ბ ა

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გ რ ე მ ბ ა
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

ტელეგრაფები

მთლიანი 30 აგვისტოს, მალექის
 მსახური...
 1866-1880

მოსკოვი 21 აგვისტოს, ამოსკო-
 ვის უწყის...
 1866-1880

კიბინი 25 აგვისტოს, გუწოდელ
 ბრძოლაში...
 1866-1880

ლონდონი 28 აგვისტოს, ბაზის
 ბრძოლაში...
 1866-1880

გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

პარიზი 28 აგვისტოს, ბაზის
 ბრძოლაში...
 1866-1880

სტინი 28 აგვისტოს, ბაზის
 ბრძოლაში...
 1866-1880

პენი 27 აგვისტოს, ბაზის
 ბრძოლაში...
 1866-1880

ფულტონი

მისტიკული
 გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

გრემბა...
 სპეცმბათი...
 1866-1880

დღეა მაგა 98; დღით სიტყ 38, მაგა 100. ხელა მოუწერიათ აქიმებს პოშევის და ბოტკინს.

კანონდარი, 29 აგვისტოს. „რუსი ინვალიდნი სწერენ შამკერტლანდს სამარადნი მცხოვრებნი ამდღურაზმანს ბანდაშვილები სერკერია და ისან-ბანდაშვილები გარეშად გარეშდულან. თვისი სახლობა კოსმარჩანდნი გაუშვილი.“

იპრაქსი, 27 აგვისტოს. „დარეკალ-სუბერნატორს ალერსოლანს განხეთი კომპარია.“

საქართველო

მის ნათესა მკითხ

ბი მოსწულე ერთი წელიწადი უნდა ამჟამის და მიერთო იმ ცემას. რომელსაც წარსული ცქიხან და რა-შეგას ამოდენა დრო და ვამი გა-დუღავას და მოუწერებია. წივი და ძელი წელიწადი და მივიდა ახალი. რომელი ერთი მივიღეთ, გყო-მთელი; ძველის წასულა. თუ ახლის მოსულა? დამანია სტორება საზო-გადოდ და ჩვენი წასურვილი რომ ჩი-გიანდ ავებოდი იყის და თავისი სა-მაგალი, ძველს უნდა ჩაიბე სკეთი დათვის, რომ ახალს ტვირთება, ჩა-დებანა წესიერად მოუყოლოდ სტორე-ბანი დღევანდელი დღე შევიტია გუ-შენილსა და დედა ხელისა. მაშინ, ჩასაკვირებელია, ძველს მადლობით გაიტყობებოდათ და ახალს მივიდა და ნატურით მივიცებოდით. მაგრამ კა-ცი ბუბას და დმტრით კი იცინისო, ნათესაძი.

სხვის არ ვიცით და ჩვენ კი არ ამოდებთ ხანია ქვეყანად დავგოვებო-მით ამოდენა ხანია ჩვენს თვალ-წინ ერთი წელიწადი მეორესა ჰყავლის და ჩვენს ბედს ისე უმუშავნია, რომ არც ერთი ხელ საბოთი არა გვიტანს არც წარ-სულს ნაღვლით ვამაჰსამებობდით და ამ მომავლს სიხარულით მივიცებებო-

დით, ამოდენა წელიწადის გავლი-ლი მეთქი და მთავანი ერთი იმისთანა არ შეგებდით. რომ ნუდგითი ვაგვეჩე-რებისა მასზე დიდ და მადლიერის-გულით გვეთქვას: აჟე და განტე-ბულითა. მაკელ ახალს წილს მო-სვლასაც მეტივად მივიცებებოდათ რა-დღე იმეთია და ნატურით, მაგრამ მოსულა, წასულა ახალი და უნდა ჩაუტარებია „იგი ნატურა, იგი იმე-ლი.“

მაშინ კელს ჩვენი ბედის კელა არ მოჰყოლია, თითქო დროთა მღე-ნარობა შევსეთვის არ ასებობოდა, თითქო ჩვენიველის შობარობა და მარტო ჩვენივის არ შეგებარია, არც წინ მიიღს, არც უნდა. ამდენმა კო-ულემა ამ იმისთან და ნატურისამ იქმან-დელ მივიცებან ჩამი ბედის თვალ-წინ წელიწადი მეტივადე ბედის და მიიღის და არც ნაღვლი ვებრება წარ-სულს სკეთისა და არც ნუდგითი მო-მავლის იმისისა. ამ უნამდ დავიღე-და გული, ამოდენა ტყუილობა ღო-ღინმა დავგულია და აი ამ ემად რიცე და რთათა ბრუნებამ ძველისა და ახალს წეს ამართლის ქვესულ დამუშავ-ნა სიხადე წარსულსაც ვადავიციებო და მომავალსაც — ჩვენ გული არ გვიცემს არც მისთვის რომ წარსულს ვებუ-რებოდ და არც მისთვის რომ მომ-ავლს შეგებარებოდ.

თუკა ასე ავიტყუო გული თანამ მავალითმა. ბეგრამ უნაყოფად ჩა-ვლილობა და მოღწერობა წელიწადმა. მაგრამ სიხარული ვევიძებოდა ვსო-ბო, რომ ეს უნაქმარე თობა-ბოთი წელიწადი როგორღაც კრავდა თუ ბეგრად სასურველი იყენ. ნამდებ-ნად ეს ძელი 1879 წ. დღის შესა-სწინავი წელიწადი იგი ჩვენივის და ქართველმა შეგებარებამ ჩემს ამ წე-ლიწადს მხარი აუტყოს. აი უნდა ე-ცხადეთვის. ამ წელიწადმა ცხადს ნა-გალითებით დავიგებტყუა, რომ ქარ-თელლობამ აქამდის ერთმანდოზე და-შორებულმა. აქამდელ ცალ-კალედ მოარბობმა, იგრანო, რომ ცერეთ უა-ფე და შეწავდა ჰყავს და შამფურსაც.

თითველს ცისკა ანგეს და მიიღეს საზოგადოებას; იგრანო ეს ტყუი-ლი და მალბად უნაყო. იგრანო რომ ღონე ერთობაშია, ერთად თავ-მოკე-ში, ერთად საქრთი უღვლის წყევნი, ერთმანეთს მხარის მოცემას. მისთანა და გავლა ხელი კიდეს, რომ დაქა-სტული, გუნჯტული, ცალ-კალედ მოარბობი ღონე ქართველი, თუ გუ-ნებით ერთს ვალში ჩაგვეყენება ს-ტრით და სავაიცილოთ მოქმედებო-ბის. ჩვენ ამ მავალითად თანს რა-ბოვად დავსახებოდა, ჩაგდენ ჩვენივის ემად საქრთისა იც არა რა გავცოდა, არამედ ის არის საქრთი, გავცოდათ ჩამან შეგებნა, ჩამ გავეთა და სა-დამ წარმომადგე.

შემდეგ ვერ თავად-შანაუთა სა-ზოგადოება ღრბი მოსწავლეთა შეგ-წერობისისა. ამ საზოგადოებამ 1879 წ. გამართა მისილში ქართველ შეკო-ლა. სადც სწავლა დღე-ღამის შეწყვიტით არის მომართული და სა-დაც თანხილად ვამწვილია სწავ-ლიბედ და ამათი რცდ თორბედს თუ ცოტა მეტი-ნაგებეს ბინაკ ვა-დით ახრელი. შემდეგ საზოგადოება წე-რითხვის გამაქცილებელი ქართველ-თა შორის, რომელსაც მინიჭებული უნდა უფლება. ჩამ სასვლი და პირველ დავწყობის მოკლებში სწავ-ლა დღე-ღამის შეწყვიტით აქარბო-ვოს. თუკა ამ საზოგადოებამ გრ-ბითი არაქვითი გამაქციებია, მაგრამ ტვირთი მისი მებუდ მძიმე და მარ-ბედად ჩაუბოდი და ამის გამო აქ სი-წყნად ვევიძობილ ჰყავდა სიბჭევას ქველას. ამ საზოგადოების ბოქო-ლისა და მძიმე საქმის ადგილისა ცუ-ში ჩაყენება რომ ვევიდა არ არს, რომ სამ თობს თემში თავი გამა-ჩინა. ამ საზოგადოებამ წინ დიდ წი-დად ასეც ვასაუცილო. დღის მართის კაცო ქვენივის ცერ ვაილის, დღე-ღამ-ისად ზომიერად და მტკიცე ნებეჯე უნდა. ამით ჩვენ იმის თვის კი არ ვე-რნა, რომ ეფის აქარება ამ საზოგადო-ებისთვის მანერბელი იყოს უკლებ-ს შეგებებავში. თუკა არ არის სასწე-ველი ეს საზოგადოება რომ აუტყობდეს

თვის საქმეს. რომ ზედ წავლდით, სხვითი საგანი, მაგრამ არც ის არის სა-ნაჭრელი, რომ მტვის-მეტმა სიწყ-რე იმპი მოხიკლეს ამ დედა-ბრისა რბოლით. იგი საზოგადოება უნდა სულდგებულდეს.

მაგე 1879 წ. შესადა ქართულის თვარის დასი, მერე იმისთანა, რომ უწყვეტის ნატურა — ვერ ხანდა ხანად — მტის-მტერი ხარბობა იქნება ჩვენი მხრით, ჩვენ მარტო ეს სამი მადლო-თი ჩამოვიცილოთ არა იმისთვის, რომ მაგის მებე სასურველი არა მომ-ხდარიყოს ჩა ჩვენი შორის ამ უც-ნასურველ დროს. მაგრამ ცე სამი მა-გალითაც საქმათა მისთვის, რომ თქმე-ც ვიყავ, მათველით ეს რაც ზემად ვაგვიტო მთავისწინეთ მით არის ჩვენიწავი და ძირსათი ჩვენივის, რომ ქართველობა საკუთარის თარსობით, დე-ვწლით, შეკო-რბოლობით და ხელთ ამ მდისა და დამკვიდრდა. მანა ბედის წე-ლიწადს ჩამოვიცილოთ ამ უც-ნასურველ თანხილად არის განმავ-ლითხა, რომ რომელიმე მთავანი ამ მხრით თავ-მოწინებით ვევიდა დღევანდელ წარსულს წელსა ან გვი-რია. ამ წელიწადს ჩვენიწავია, როგორც ღრბი რიცე ჩვენს საკუთარს თარს-ობამ თითქმის პირველ ფხი ალდა; როცა ჩვენმა ქართველობამ პირველ დღევანდელ ქართველს; მისთა დროა ჩვენს თავს მგვე მოვუკრებო.

ჩამ გამართულ საზოგადოებამ არც ადლორბინა თითი-მოქმედებითი ძალით ამის აღსახსნელად ბუფთა შო-როდ ამის წყევლით დღევანდელ თვარის იმისთვის, რომ თუ თუკითი თარს-ობით მანც ავიღოთ ჩემი-მული სხვა-რების ძარული ვეცეს ჩაწვევტილ დროთა ბრუნისვან.

ჩვენი უღებურება მაშინ დაწყო, როცა ჩვენი ქვეყანა დარბოდა და გა-სწავლიდა სამს სამეფოთ და ხუტს სამეფოთით. ამ დროდვამ არამც თუ მარტო ერთობის ცე მშობი ვამსწავლ-ჩვენი სამეფოთა, არამედ საზოგადო-ლეტივითაც. თითველნი ჩვენგანი ერთმანეთს დავე-შორა, ერთმანეთის

ჩვენ სისაკუთო გამართა ერთად ენა-ცხადებოდა ჰქდა მოუწინათ. თუ მოხალისე არ დავცურებო!

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

აქ ამდენივე კლავაჯით ვასხვითი ჩვენ ხი აღით.

თმისა გეგმა ხომ ვასიყო ცოტა მძაქვლია სიდავ!

მძაქვის ერთ-კული, გულ-წილით, გავი-ძამებოდა-შვილად გუბადე მკრად გუბადე, სიკეთით ვე-ცოტა ვწილობდი!

მე ვეფებოდა მს მსენს ბრის, რომ დარ-ბასილად ზიდავდა.

ცოტა უღმრთით ვასტყვად და ბუკით ვე-სურვებოდა და არის ჩვენს ხან-და-ხან, რომ მას დავუფიქობით მალად!

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

გთავიე ჩვენს ეყვანულ უფრო შინა-მას მიყვარეს.

მეგრამ მისი ჩაწერეთ სიკე-და-სიკეა, თან-კრანა!

ერთი ნიჭურია არას. მუკავი ვი ზედადის შენისა თუ ამ ქრის ვიხს თანა თანა მანია, მრავლ ერთი გამოსაწავს შეარე სიდავს!

სასიხარულით ვი ას ვეცე ჩვენს ვარცე დამწიბან.

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

სხად შენთან დღევანდელ ვარცე მუხმ ჩვენი სურვა,

„აუკრანის“ და „დრო-პოსის“ შემოწერილი ტყუილ!

მეღადურე ვიფე, შინამ აინცხვამს წი-დავ გრე!

და დროს არ გეჭის ხელა-სურვიანთა რომ ჩვენს მამე მისის გუ-ოღდეს!

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

შეკრე! ხვადე ცოტა იმ ქსივითა მკე-დამ გავიდა მოსახლები!

ჩვენ უმისით არ ვარცევიან და არც ვარ-ცე ის ვარცე!

ახლას ვარცე სისხლთან შინის ვი უნდა ვარცე!

უნდა ერთი თვე ვამბობოთ და თურქო-ბი მოსახლებით.

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

საყვადობს, რა თქმე უნდა, რომ ჩაიკე-ვი მავარცევი,

მეგრამ რა გქნა რომ ამასზე და მოხალისე დროს უნდა შეწვი!

მისაურბის წიხებუს ვარცეს ვარცე! ვარცე სწავლა, ბეჯე თვისი სისხლიცა, თუ ვარცე სწავ-ლა!

ცოტა გეისი ვი მაგე, მაგრამ მისის გუ-ოღდეს!

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

დათავი ვარცე დასტევა სასიკე-ვახი-მეფობა მამამ.

შეიდასე ვი რეცე ის გქნა. ცოტა მას ვარცე!

ამ მოხალისე ვაგვავიძულე, მეგრამ მტე-თად ვარცე!

და ეს კითა გქნას ვარცეობა ასედაც მარცე!

შაიქი! შაიქი! შაიქი! შაიქი!

თავი წელა შეუწერულად რაც რომ შეწეროს ვეკოცო,

მეგრამ ვაგობის მთიერბე, ზედადობა, თან ვარცე!

დავგასხვავ ხვადე თვის მს მტეფობა მს მტეფობა!

და მალან ვარცე იმისად რომ დავცემს მას მხად გო...

გულის-ტვივითათვის გული ავიკრ-
ოვო, მაგივრო. მას დღეს აქედ გიით-
ხარა ჩვენის ბედნიერების სამაგი, მას
დღეს აქედ თითოეთი დღე გიითის
ჩამსეს სიტყვის ხეივანე დაიკლიდა,
მს სახარო უბედურება, რომელიც
თან-დათან სურათ-დასურათ გვიგ-
ედობდა და ლოცვა და ხარკში და
გზნებულად თავიდან უფასოდ იყარის
მასზედ ჩვენს მამა-სამამს და მათგან
უკეთესება ზედ შეკლის თავი ჩვენს
ქვეყანას, რომ ერთბაშე ხელ-ახლოდ
ჩამოვიდეთ. მეგრის სახელგანამს ვე-
ფერ დღითა ამანვე თავის სიტყვებზე
მეგრის თავ-გამოღწეულს მამისთვის
შეშობა დანთბა ამისთვის სისხლი,
მაგრამ გვიგანდ მეტრებს და შვიტ
უკეთესობა მხატვარ და ლაღამ იზო-
დენა ვაგუა; სისხლის ღურა, თავ-გ-
წირვა; ახლო ჩატარებს დარღვეული
დანი დაუფორმებულს ქვეყანას და
ერთხელ ზურგ შემოკეთდეს ბელს პი-
რი ჩვენს ვერ იქნებენ. მს შუ-
ერთების ყოვლიდ მსხლიდ სურათო,
თუმცა ეფერა, ანახარცილებს, მაგ-
რამ ანდგინოს ეს მანქა შერჩათ გულ-
ში ზოგიერთს შევიძლიან შიშობას.
ხოლო ჩვენს უბედურებას ის იყო, რომ
მეც დეტოლად ცოტადმა შეგვიჩნენ.
შროთა ბრუნვამ, სხვა ნივთ-ქარის
ქოლიამ სიტყვის გული შეუკვლია და
ჩვენს დროსთვის დარჩა იმ ძველი-
გან ძალიან მკითხველი, რომელი
თავს ეგულს უკიდურად ძველად
წინა დროსთვის ქვეყნის პირ-ვედობდა.
მეგრე იყო, რომ ცრული თვალზედ
აჩივს მეგრეთს, მღელში ჰქონდა
მეგრის მაცხოვარი წყურბული შე-
ერთებისა, მაგრამ დრომ ისეთი თავ-
ხარი დასცია, რომ ზომობდენ არა
სულ ეგონებოდნენ რამე, არამედ ერთ-
ხანთვის ნახებდა სიკრებდენდენ.
მეგრე ვე უკეთესობა დაზოგდენ
ერთმანთს და დღე და დღე კლებდა
მის შვილიდენს, ძლიერდობდენ იმი-
ერა რომ ის უკლიდ მსხლიდ სურ-
ათო მატრობა იანი გულში ტრიალო-
და და შიშით თავი გარეც იყნ გა-
ზოგეთ, რომ ვაგრცლებდითო მათ
იმაღლებათა შიშის და მეგრელებო-
ბით ვაგსულიყო მომავლითა გულ-
ში. ამ საბით ის სურათო, ც-ტალი
სიტყვად ზოგიერთს ვაგსულიდობის
ეგულში, როცა მოვიგანდ გამოვიდ-
ესა ძალი მოხატენ თანამა მხალი
თანამ მოესწრა და ის თითქმის ვა-
რელებოთ, მიუღილი სურათო ერთ-
მანობის და საზოგადოებრივი ეგობრო-
ბის ეკლავ გულდა; აღობრდენ ჩვენ
დაუბურებელ გულში და ამა ღმრის
მეგრეთს გამოიღოს. ამ დღეს მე-
გრეს შევიძლიან უკეთესობა-სამამს,
თითქმის რაკ ეგონათ, თავი არ
სწავდა და პირ-ვედ დასამხობლად მი-
ვიძლიან სურათო კლავ უბედურად წა-
დებამეგრის სიტყვის ეგონებამს ეგ-
ულსამამს, ზოგის სამართლიანად
დასამართლოდ, მაგრამ აქ მოხატენ

ბის სამსახურს კი ჩვენის ქვეყნის წინა-
შეგრადენ ვერ ჩამოაბრძენს. მასწავ-
ლობამ ხელი წავალი პირველ ხან მივე-
ჩა რაზედ შეასწავდა ჩვენს ცხოვ-
რას, მან დღეს ჩვენს გულზედ
ქარის სიყვარული, მამულიდ შე-
ღობა, ტრასედ და მერსამაც, რაკ
შელო გსა ვაუკეთა; უფრო აღდგე-
რეს, ერთის სიტყვა, ჩვენს ერთბა-
სხელ ზურგზე-შეკეთდულიყოველი
მეგრისთვის მივიგანდ. რას, ეგონათ-
კობის მადლოებრივი უნდა ვიყვნენ,
ჩამ ჩვენ საერთო, საყოველთაო
სურათო ვადგილობა, საერთო გულის
სიტყვა ჩავგისხა, ჩვენის თავის იმი-
დამიგვცა და ერთბაშე გამოვიდდებ-
დავავაგებოდა. ერთობის მადლოდ-
გებთა არ ვაუბრდელი დღეებში და
აღდგეს იმას ვეგონ, რაკ ეგონათ-
კობის უნდაერთა დაწლითი წინა
წესში დათვლილი ვართ.

ეგვიტოვს, საკალი ვაგრც მათგან
არ არის ჩირო, რომ ვერც თავი-
წიტიდ გამოხატდეს და ახივადებ-
თ, მართალია, ქართული თეატრი,
ქართული შოკოლა, წერა-თიხების გა-
მსკრებელი სარდალგანა და სხვა
ამგვარი ისეთი დრო არის, რომ
ჩვენს ფრ-ჩილიდ მისს დასტოვო, მარ-
ტო მათი შევიტყვდეთ და მათზედ
მეგრე არა ენობოთობათა. სურათო
ჩვენ ზოგად და მაგვარის კოხით ვე-
ზარ არ დადებდა. მაგრამ ვაგრც
ამის ჩვენთვის ძვირბაშის არ არის, რომ
ერთი, მეორეც ვეგანდ ჩვენს
საერთოის თანახმობით და
დაცირდენ არის მთავანდელი
და ერთმანეთსათვისის საერთო
გულის ტკივილით შეგმზა-
დებული.

მს ფიქრა შესამული საერთო
თანხრობა, ეს ერთმანეთსათვისის გუ-
ლი-ტკივლი, ეს უფს-ადგილით თითო-
მომედებდით ძალი იმ ნივთია, რომ
მეგრეს უნდა ამხატვოს ყოველი
ჩამ ჩვენთვის ამხატვობა. მს ნივ-
თივადებული ჩვენში ჩვენის ეგონათ-
კობის ხელით წარსულიდ და მომ-
ავის დროების მადლოებთა იგი უნ-
და მარცხთ თავის მზერაზედ იფიქ-
როს წახსენდეს ეს უნდერძის მომ-
ავის, ეს ღარი ვაგუბა გზის საწე-
ვლილი.

წარსული წელიწადი ეგრესების
დადის დატვირთს მეგრის სახელმწი-
ფოს წინაშე მისი ისტორიაში. მარ-
თობა, ხალხის ცხოვრების მსგე-
ვლობაში ერთი წელიწადი დიდი არა
არის რა. მაქსიმუმის ისტორიაში
შეხატოს იმისთანა წელიწადი, რომ
მისი განამოვლინის თვით-სამართ-
და შესწინავენი ჩამ მომხატვარის და-
მინის სასიკეთოდ და როდესაც ცხოვ-
რები დენ მანძილზედ წამდებოდა
წინა წარსული წელიწადი იშვითად
მხივდეს ბოლომდ მართალია; მართა-
ლია ეყვლი ეს მაგრამ ზოგიერთ ცხოვ-
რების ჩარხი იმ ვერად დატოვალ-
და მოხდება, რომ ერთ წელიწადი უფ-
რო მეტ სიყვარს და მწიხარების მო-
კლდებს ვიდრე მეორეს—ერთი წე-

ლონად უფრო მეტად უწევას გულს
წარმატების და მშვილობისათვის მოყ-
ვრებით ვიდრე მეორე. მეგრეს ვა-
რელებული წელიწადი ის წელიწადი
თავიანი იყო, რომელნიც ეგონათ
ანუშეგნდეს ცხოვრების სიყვარს მო-
სურენენ.

მართალი და გლეჯველით თვლი
მეგობრის ხალხთა მდგომარეობას წარ-
სული წელიწადის მაგალითს, აღმო-
სავლეთის საქმის თანახმად ატვირთ-
ლობისა შემწავალი იყო, რამაზან-
ვის გრავალი-ღარ მოსმარდა, მისთვის
ღერა მოსამა—მეგრამაზანის, მს
ეყვლი ცარიე. მაგრამ, ერთის მხრით,
ამ იმანობის ყელი გამოვიდდა აზი-
ში, იმდრო-დაგანისთვის შეტკევაშის;
მეორეს მხრით, მეგობრის ბოლიტყეს
მივცა იმ გვირა ხსათია, რომლის და-
ლით უწევდა სახელმწიფოთა უმთავ-
რესი ზრუნვა მამართლი იყო მო-
მეტყვლებად ვაგრც შესწავლიდა, ვი-
დრე შინაგან ეთილი-განწყობილები-
სადნი—მეგობრის შიშის უიარისგან
დასტკივლებად ვაგრც შესწავლიდა,
ვიდრე შინაგანი. მს ვაგრცებდა, რა-
საკეთებდა, პირ-დაპირი და უკე-
ლებელი შედეგი იყო იმ იმანობის
და აუღალ-პალოსა, რომელიც ასტყეს
აღმოსავლეთის საქმეში, რომლისცა,
როგორც მოგვსენებდათ, არც ეტლი
მოუჩინა ბოლო. შარშანდელი პო-
ლიტიკა ნაწევანად ვაგრც შესწავლიდა
დასტკივლებად მეორე, როგორც მო-
გვსენებდათ სახელმწიფოთა შიშის
უიარისგანობა დატვირთულია ცო-
ლობად, მაშინვედ შარშან უი-
არისგანობა უნდა ჰქონდა ეყვლი იმას,
რაც ე შეგებდა თანაბრად ვარს,
იმანობას. როგორც ვაგრცებოდათ
განსაყოფებელი საბით ის ცოლო-
ლობა. ასე იყო. იმდრო-დაგანის
ვის იმანობაზედ; რომელიც იმე
შარშან-წინ ასტყეს და ვერცა პირ-
დათავებულა, რად თქმა უნდა. მეო-
რეს კარგად მოქმედებს თუ ეს
წინააღმდეგობის მამართლი იყო იმა-
ნობა, რომლისცა ვაგრც შესწავლიდა
იმდროის მთავრობის უიარისგანობა
რადგან და ზრუნვა. მართალია აზი-
სობაში იმდროის ამოუჩნდა შინ მძი-
ვად და დღეს დასტკივლებო საქმე—
დაწმენდი იმდროსთვისის თითქმის
აჯანყება. — მაგრამ სახელმწიფოთა-
შიშის ცილობამ დასლოთ. — შარ-
შან უწევდა აღმობნდა ვაგრცებოდა
იმისთვის ვერხანობა და დასტკი-
ვებარის შიშის. მათი მეგობრობა,
თითქმის პირ-მეგრეობა ერთი-ერთ-
მანთვის დასტკივებისათვის ვერ ჩამე-
დასტკივდა მოთხოვნა. მს დატვირ-
თება და დატვირთება დადგინდ იქ-
ნა იმ ვაგრცებების წინაშე, რომ აღ-
მოსავლეთის საქმე შესახებ ბალკანის
ნახევარ-კუნძულობა ვაგრც ვაგრცებოდა
არ არის. მით თითქო უიარისგან-
იქნა, რომ როდესაც მოეგ დრო აღ-
მოსავლეთის საქმის დაბოლოების
სიყვარბით წინაშე მამართლი და ბელს
სამართალითი დასტკივა უნდა ვეგვი-
თამაზობა მეგრისთვის დადგინდ აზი-
რაც აღმობნდა; იგი თითქო ეტენ-
ბილად აქტივობა—რაც ჩამ სიყვარუ-

რია შერს იყოს და რაც ე ჩამ წე-
მენსერი მე დანაბნეო. მეტროპო-
ლისის მთავრობამ ხელმოწერა მიღ-
ბინა პარლამენტს სახმეგრო კანონი,
რომლის ძალით ასევე წლის განმ-
ავლობაში თითქო კემს იმდროსადგეს
ჩვენს ათასი ვარსი-კვირა, რა ვეგბას
მოუტანს ყველა ეს თითქო მეტროპო-
ლისის ხალხს—აქვლი რა მოგახმართო.

საერთაგეთის შესახებ უნდა მოგახ-
სენოთ, რომ იგი სხვა სახელმწიფო-
ზედ უმეტესად იყო გაბოლითი თვის
შინაურ საქმეში. მაგრამ იმასაც ვიგანად
ფრხველი თვლი კერა სახმეგროსა-
სებზე. ამ ვაგრცებობას მოჰყვა ირგვინი
მეგრეს; ერთის მხრით მღელამ მეტრო-
პოლისის ხალხის, მეორეს მხრით ის ცუ-
დი თვლი, რომლითაც ეტვი არ არის,
უკეთესებ სხვა სახელმწიფოთა რეს-
პუბლიკის დასტკივებას საერთაგეთში.
მაგრამ უნდა სანებო შესახებ მისი
შარშან საერთაგეთი—რა მოგახმართო.
მართალია მეტროპოლისის ხალხს და მეო-
რის დადგომებდა ცოტადღეს ნა-
თვლია სდგეს ამის შესახებ, მაგრამ
მღელ-დავადიითი ლაბაჯო უმეტესად
განუღალა...

ამ ვერად შიშის, არეულ-დარეუ-
ლობა, რომელიც დამეგრეობა მეტრო-
პოლისის მსხლიდ იმანობამ ვერ-
ჩაიც ვა ვა ვა ვა ვა.

სახალი ამბები

წარედგელი ზამთარი ჩვენში ძა-
ლიან წავაგეს ახლანდელ ეგრეობულ
ზამთარს. მეგრას წყლის რისი ყი-
ნით არის მშენილო, რომელიც ტერი-
მოვრეობა მოგვარობის, მას უკან ამა-
ზედ სიყვარობა არ შეუძლიან მო-
სულიანობა ისეთი სიტყვები და-
ბინა ახლო, რომ უკლიდს ტერიტო-
მეგროს ხმობად ადგას ეს ვარდების
ყინვაზედ. იქაც და აქაც მს სიტყვებ
ერთის იმად და მსად ვაგრცებოდა
წილებად ღარიბ ხალხს; რომელიც
უფროსათა საწინდელ სიძინარს ვაგ-
რად ვეგრცებოდა იყო. საწინდელ რომ
ღარიბის ვაგრცებოდა მსწინათ არ ურცია.
შირი დიდივება, პირველ ღარიბს
უნდა დატყოს, სიძინარ ხამოვარ-
დებ. ისტორია მას უნდა დაწესეს, იმი-
დამითათა, რად ღარიბის შიშო, რომ
ეგონებოდას ვერ ღარიბის შიშო, რომ
თითქმის ქუჩებს ვაგრცებდა მოურ-
დობა. მღელარის სახელმწიფოს ზაღარიბნი
ღარიბის ცარიელ ვაგრცებოდა მომეგრე-
ხელს; იქ სწორით იქ უნდა მომე-
ხროითი საქმითა ფუფუნობა.

სახალის შოკოლის ვაგრცებ წარ-
მატების ძალიან ამოკლებს ის ვა-
რეობებს, რომ მეგრის ეგრეობის ცარი-
სახელმწიფოთა ვაგრცებოდა და საწინ-
დელის წერა-თიხების ვაგრცებოდა
სახელმწიფოს მართებლობის მიუ-
საყვარებლობა და რომ მეგრადენ
პირის და დატვირთის სახელმწიფო-
ბობის დროით შედეგებზედ ამ დრო-
ებში ვადაუწყებია დასდის თაქო-
ს თუმბინ პრეზიდენ სახელმწიფო-
სახელმწიფოთა ვაგრცებოდა; იმან-
დელი, ეგრეობის ცარიელ ვაგრცებო-
ბობით, ეგრეობის ცარიელ ვაგრცებო-

საქართველოს მოკლე ცნობებით სხვა ქვეყნებზე, ქართული ეკონომიკური ამბები საქართველოს ისტორიული და სახელმწიფო წინა მასწავლებელთათვის; როგორც კრების დანიშნავს, ის მოკლე პროგრამების და სახელმწიფო კონსტრუქციების და მოკლე ხანში იქნება საყოველთაოდ გამოკუხადებული.

ამეც საზოგადოების მართველობას მიუძღვნა უფროდანი, რომ ბევრს სოცლის საზოგადოება უნდადნიდნენ გვიანა შუალის გახსნა ნაკლები შეზღუდვის გამო და გადაწყვეტა, რომ თოვლი ამ გზის საზოგადოებას, თუ ის მასწავლებელთა ვაჟთა რაოდენობას წყვეტავდა ან მასწავლებლებს დაელოდა თემისა, ამოყვანიდა მუშები, შემწობას საზოგადოებისათვის; უკუთვლილ საშუალო მუშებელ საზოგადოების ხარკით გაცემადნიდა; სახლის ამერებაში უფლის შემწობა მიუცხა, დანიშნავს საიხილავ მასწავლებელი, უკუთვლილ წილ მუშებელ ვაჟების სამი თემის წილნი და სხვა სასწავლო კუთვნილებანი და შუალის სამუშაო განყოფილებას საზოგადოების მართველობას იუსტიციის, უწყველია, რომ ეს ვალაწყებულები აღიზნეს ჩვენს ხალხში და სურვილი შეკონსტრუქციის და მათ გამოჩინების დიდად განხრება.

ჩვენ დარბი ლიტერატურას ენატება მუცხე სასწავლებლო წიქნი, უ. მორიგი მოსწავლის, ისტორიის მასწავლებელის მთლიონის მასწავლებლობა ინსტრუქტორი, გათავიება სრულად მსოფლიო ისტორია, რომელსაც კი ხანია ადვი და რომელიცადა წაგვიტარა მათხიბობანი იბეჭდულნი. იქნებომა... პატრიუტული ატორია ამიბების ამ მოკლე ხანში გამოსვლის თავის ნაშრომი ერთ დიდ ტომათა, მასე სწიდა არქუის ჩვენს საზოგადოებას ხლიო მომავალში ამ ვაჟთათვ შედგენილი საქართველოს ისტორია... შეგია ჩვენმა მასწავლებლებმა რომ დავსახს თავის მოკლეობათ ერთი საქირა წიქნის შედგენა, მანქ, მაშ ჩვენი მწიგნობრობის კუპი მაქს დადგენილია. მაგრამ უბედურება ის არის, რომ ეს მოკლეობა არსებობს მართკო ორიოდამაო საწიქნი.

ამ ვაჟთ დიდი განხეთქილება აქით ერთმანეთში მთლიონის მართის სამუდგელობა და მთლიონის სასურლოთო მასწავლებლის შედამხედველს (მეტრიკულს). შარწან სამუდგელობის ცერების დროს ორ მიღველს, რომ შეზღუდ აჩიან ამორჩეული სასწავლებლების წყვეტება, ქალღილი შეუტრიათ კრებაში, რომ ქვალღილი შედამხედველი ხვირიალად ვერ ასრულებს თავის თანამდებობასა და სასწავლებელთა უკან-უკან მიდის. მაგრამ ეს ქვალღილი შეუტრიალი ისე უკან წაუღია, რომ დანაკ შედამხედველს პატიონანი სიტყვა მუთკია კრებ-

ბისათვის, რომ მე თითონა, საკუთარის ნებით, სამსახურდანი დავიხიროვები ამ მოკლე ხანში. მაგრამ მოკლე წილის განმავლობაში თავის სიტუტე არ აუტრეტელი. ამ შემადგენლის და მდებარე სამუდგელობას კიდევ პერიოდი კრება და მართველობის იხვე წყვეტის ხელ-ახილავ მოუტყვებით უნდავიღო მაგონებლობა სასწავლებლისა. მითონ კრებასაც დაუთვინებლობა მასწავლებელი, დანიშნულებია, რომ მართლა ცელ მდგომარეობა და გადაწყვეტიც სიხარვის ადგილობრივ მოთვრობას შედამხედველის დათვრობა თანამდებობდანი. მაგრამ რაკ კრებას თვისი ვერხალი წარუდგინა დასატყვევებლად იმ ორ მიღველს, რომელნიც სასწავლებლის მართველობის წყვეტის აჩიან უტყდ გამოუტახებიათ, რომ ჩვენ შედამხედველის უფროსობაზე არც ქალღილი შედგენიანი შარწანად არც არც წყვეტის მოვგვინებიათ კრებისათვის პერიოდი. ამ გასაყოფი უარის შემდეგ ყოველი-სამუდგელო ექსპანსიის გამოძევა დაწინაშეს, რომელც მოუტყდა 3 ხელმწიფისათვის.

პატიონანი და სასწავლებლის დახლოებულობის პირი ამბობენ, რომ ეს საქმე სულ ერთი ნაშრომიათ და მტების რტორიკის თანია-რომელიც ორივე მართს ჩემ-ჩემით ერთმანეთზე ხან აქვსებია. ხან არიგებს ერთმანეთითა, უფრეს საქმეებს თავის სასწავლებლის გულისათვის და სასწავლებლის დატყვანი უფრო დანიშნავა, მიწვე თითონი შედამხედველი... თუ უტრეაბობა მიუტყვინა იმ ვარეობებს, რომ ეს ვაჟი-ეჩის არის შილო დედუნის და საქვალისათვის, მაშნ მის სასწავლო განმეგებას სარწმუნო ამავით ჩავივლით.

უხსენათი

საშარწანში, ამ ბოლის დროს საწარეაქიო მოხდა ცვლილება, რომელიც ფილი დონ შენაინადა და რომელც შესწინე ცვლილება უფრო და საბოლოო საქმეთა მიმართულებას ჩვენ ვამბობ მაღინგრონის სამინისტროს გადაცემამდე და ახალის კანონით დადგენილ. მისე თვალ-უჭო უფერება საწარეების საბოლოო საქმეთა მსვლოებისათვის ამ ბოლი დროს, კარად ცურადნი, რომ დეტუტო პალატის უფროსობა მართელი არ უნდა ყოფილიყო თვის მიმერობა. მსვლ-დაპირუცღე პალატას სრულიად ნილდა გამოუტახდა მაღინგრონის სამინისტროს და თითკი უტყვნობად მოაყვარა; ჩვენ დად-ღუტობად მიღრკობება ხომ იკითხ ცელ საქმე უნდ თონანობზე და სიტუტეებარის დამაკლებელია, წინ წაღეც და ჩვენც და მთელი ხალხიც თან წამოგვიტყვიბო. მაგრამ საქმე ის არის, რომ მოაყვარება ვერ გამოიხინა ვერც ვეროვანი სიტუტეც, ვერც საწარის

თარსობა, პალატის უმრავლესამ მტკცელ აღიარა, რომ მართკი ეს პალატის დადგენა, როგორც მართველობის ფორმისა საწარის არ არის; ამას უნდა მოხუდვედ ითი საქმეც, თი საქმეთა ამ გვიჩინებობა, რომელიც შედგენას ეს პალატის, მავალითვის, პალატისად ხვედელ, რომ სხვა-დასხვა თანამდებობის მოხელეთა შორის ეს პალატისა კი ერთის რესპუბლიკის წინააღმდეგი, რომელნიც უფრო ენა-სტრუქტურის რესპუბლიკის და თი საქმეთა იხვე რესპუბლიკის მართკი უთხრანი. მაგრამ ანგარი საწარეი დღეით გულში პალატის უმრავლესობის წარმომადგენელთა, საწარეო, რომელიც პარტელსად შედგენას საწარედ უნდა ყოფილიყო ადვოკატული. მე შეხიბვავა მისკადღის მასწავლო მინისტროს მიერც, რომელიც მოკლე დროის სიტუტე-ბორნი ერთის მაღლის ხარისხის ადვოკატის შესახებ, იმ ადვოკატის, რომელიც საწარედ აღიარა თვისი თანაშარწანის მონახილსად, ამ შემხიბვითი იხვედელი დეტუტოს პალატის უმრავლესობამ და გამოუტახდა თვისი მდებარე სამინისტროს, ი. ი. მაღინგრონის მიმართობას, რომელიც თი გამოა, ამოიღა დასამხედველს. ეს შემდეგ, ორი დღის განმავლობა, შედგენილი იქნა ახლი სამინისტრო, რომლის მოთავით და ავირევი ყვეთა მინისტროა. მაღინგრონის ადვოკატი, დანიშნა ვერსინი, მხდელ შედგენილი სამინისტროში შედარა ხლი ახლი იქნა, რომელიც გუროწარეული მომხრენი არიან რესპუბლიკის და ვეც არ არის, უფრო მესეს სიტუტეც გამოჩინე თვის მუცხეობაში ორივე დარიდელი მორაბი, მქეც უნდა აღივითარა ჩემ ახლი მოთავი სამინისტროსა. უ. შევისინეც, ხლიო მეგობარია მაშტატის. ამის გამო ბეგრინი იმ არწანი არიან, რომ დღეის იქით ბუფით და მერდანი საწარეებში მაშტატეც ვეუთენისა, რომლის საწარეების პარტელის თვისად ვერს მტკცემ. ამას, რასაკვირვებია, მოხდეს სხვა-დასხვა შიში და იქვედობება სხვა-დასხვა სასწავლებლებს მხითი, მე უფრო რომ გარეველ საქმეთა მინისტრის გამოკიდლს უნდა მოუკეთო თი გარეველ საქმეთა მიმართობის გამოკიდულია. მეც მოხდება თუ თანამავალი გვიჩინებებს... საწარეების ოლი ბერძანის წინაშე, უც, სერა-ვითი, გამოხედა დასამხედრობად.

განსხვადგანი

სახანინო
მაგონის იწერების შარწანეობაში დანიშნულია ოთხი იანვარს 1880 წლის ტორეი შედგენს ნებნებე; ა) საწარეობაში გახსნის გადაცემულია, რომლისათვისაც გადაღებულია 25,144 ზ. 86 კ. და იმ იხვე ცეხილებს გა-

დაცეხას საშარწანელი და დარწმუნე რომლისათვისათვისაც გადაღებულია 1,426 ზნ. 8 კა. დაწერილებით პირის შერეობა შეიძლება იწერების შარწანეობაში დღის 9 საათიდან მასწავლებლის 3 საათამდ.

მაგონის იწერების შარწანეობაში დანიშნულია ვებარა 10 იანვარს უტრეტორიკეობა მოაყვარების ვახანებ-მათისი ფუნქს-ადვინების ვახანებ-მათისი, რომლისათვისაც გადაღებულია 5,200 ზნ. 49 კა. დაწერილებით პირისთვის შერეობა შეიძლება იწერების უტრეტორიკეობა 9 საათიდან 2 საათამდინ ნასადღეც.

თვლილის მუხამინის სახელწოდო მოწინათა მუხამინისაზე

მთლიონის მუხ. სახელწოდო მონებთა გეგმება ამი აქცების საყოველთაოდ რომ 5 დეკემბრის დიდად მოაყრის მაცესისი ნაშტინკის-გან დატრეტებულია ახლი ტრკია მთლიონის ვებერების სახელწოდო ტრეების შესახებ, რომლითაც მოხდება შედგენი ცვლილება და დატრეტებული ტრკიისა:

ალაშული (მთლიონის) სახელწოდო ტრეს შესახებ: მანისის საწარეო ტყე ჩაითლება პირედ საწარის ტყედ და ამბოვლია—მესახე ხარისხი.

შუაინის სახელწოდო ტრეები: ძალიონის, მტელიონისა, მანისის და პარტების ჩაითლება არიან მეოთხე ხარისხის.

მორის უტრეს სახელწ. ტრეები: სარწანის შილოს-კარის ტყე შესახებ არის ტრეები; მუცხის ტრეები ნაწარის ხარისხისთვის ენთავად მოსადგენ ადვოკატე თვის ქირა არის დანიშნული 60 ზნ.

შირაინის სახელწ. ტყე: მანაანის ტყე ჩარტისელი მესამე ხარისხის.

ლორის მუხამი: მტკარების სახელწოდო ტყე მეოთხე ხარისხისად მესამეში ხარისხულია; ფაქტნი დანიშნულია; კუბეჯი კონის ქვე 2 ზნ. და 50 კა. და საწერე ქვის—1 ზნ. და 50 კა. ერთი ფთოი კალო—20 კა.

აბასტუმის ტყეში სახელდობრ ტრეების და თითონ ამასტუმის ტრეები 50 ფთოი მანაანის უტრესათვის 20 კა.

საწარეობ-მდინარისა და პარტ-მო-მორის ტრეებში დანიშნულია საწარეებისთვის: საწარეობის სახელწ. ტრეები, ჩხილიკეთ-აბასტუმის მუხამინის ნაწარის თითო ორიში მუცხის საბოც-დათვი ორიში და მუცხის ნაწარის ავირევი ჩხილიკეთ-აბასტუმის მუხამინის ტრეები.